

Kulturni

L I S T I

O B Č I N E Š O Š T A N J

*Ne oblikujejo nas naše
besede, ki jih izgovorimo.
Ali celo naša dejanja.
Oblikujejo nas skrivnosti,
ki so zakopane v naših srcih.*

THRITY UMRIGAR: SKRIVNOSTI MED NAMA

KNJIŽNICA VELENJE, STANKA LEDINEK

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

LETO XXVI
ŠT. 9
29. SEPTEMBER 2022

Iz galerije

Pot Razstava ob občinskem prazniku

Do 1. oktobra 2022 si lahko v Mestni galeriji Šoštanj ogledate razstavo POT avtorja **Alimpija Košarkoskega** iz Šoštanja. Na ogled je postavljena ob prazniku Občine Šoštanj, dogodek pa je podprlo tudi veleposlaništvo republike Makedonije, od koder Košarkoski izvira. Obisk njene ekscelence, ambasadorke **Suzane Zelenkovske**, je dal dodatno težo dogodku, v Šoštanju pa so bili veseli tudi prisotnosti državne sekretarke Ministrstva za kulturo **Minke Jerebič**.

Na odprtju razstave, ki je bilo 7. septembra, je zbrane nagovoril šoštanjski župan **Darko Menih**, ki je med drugim na kratko predstavil občino Šoštanj, povabil ambasadorke, da kdaj obiše naš kraj, in čestital avtorju za lep prispevek h kulturnemu utripu kraja. Gospa Zelenkovska je zbrane presenetila z nagovorom v slovenskem jeziku, v katerem je topla pozdravila lokalno skupnost in avtorja. Ob koncu dogodka so prisotni nazdravili z makedonskim vinom, ki ga je prispevalo veleposlaništvo.

Glasbeni gostje so bili posebno lep del odprtja. Na vabilo organizatorja, Zavoda za kulturo Šoštanj, se je odzval izjemni **Goran Bojčevski**, magister klarineta, in predal glasbeno sporočilo domovine Makedonije skupaj s profesorjem kitare **Maticem Dolencem**. Oba sta navdušila zbrane z makedonskimi ljudskimi, kakor tudi Trobilni kvartet Pihalnega orkestra Zarja pod vodstvom **Mirana Šumečnika**, ki je preigral slovenske melodije. Tudi na tak način je organizator združil

obe avtorjevi domovini, kar je bila tudi rdeča nit razstave. Ob tem je Košarkoskega presenetil z izdajo kataloga, v katerem so nekaj besed zapisali **Kajetan Čop**, likovni kritik **Matija Plevnik** in o avtorju **mag. Milojka B. Komprij**.

MILOJKA B. KOMPRIJ

okolje. Najbolj je bil in je še vedno predan športu, predvsem pri odbojki je pustil vidne sledi. Na družino, ženo Marinko in hčeri Moniko in Bar-

Foto Nace Serdinšek

Slednja je o avtorju med drugim zapisala: »**Alimpije Košarkoski** je rojen leta 1952 v Makedoniji. Na rojstno vas Vevčani in na prvo družino ga vežejo lepi spomini. Njegova vas je znana po obilju vinskih trt in po mojstrih gradnje. Tudi on se je izučil v tem poklicu. Ker je bil spreten in deloven, ga je delo preko nekaterih krajev nekdanje skupne domovine Jugoslavije pripeljalo v Slovenijo. Svoj drugi dom je našel v Šoštanju. Leta 1978 se je zaposlil v termoelektrarni Šoštanj in se preko različnih društev in dejavnosti tvorno vključil v

baro, ki živita in delata v tujini, je zelo navezan. Letos se znova predstavlja v domači galeriji, ki jo tudi sicer rad obiše. Veseli in ponosni smo, da lahko skupaj obogatimo naš lokalni kulturni prostor, zato je ta razstava poleg osebnega jubileja in praznika Občine Šoštanj organizirana v letu, ko beležimo 100 let rojstva Karla Destovnika - Kajuha. (...) Med drugimi nagradami je prejel tudi priznanje Športne zveze Šoštanj in priznanje Občine Šoštanj. V letu 2021 je s podporo Občine Šoštanj ob svetovnem dnevu čebel izšel

Foto Janja Košuta

katalog njegovih poslikav panjskih končnic. Letos se znova predstavlja v domači galeriji, ki jo tudi sicer rad obiše.«

Razstavljeni dela je odbral in ocenil likovni kritik **Matija Plevnik**, ki je avtorja spremljal že nekajkrat. Pisano besedo je predstavil tudi na odprtju in povedal: »Prvi, manjši prostor zaključujejo panjske končnice. Slednje tvorijo simbolično mejo med profanim in sakralnim delom razstave, po likovni tehniki pa nakazujejo pot v tabelno slikarstvo glavnega galerijskega prostora. Osrednji razstavni prostor je načrtno zgoščeno prekrit z ikonami, podobami. Cilj takšnega pristopa je, da se poustvari neke vrste ikonostas, ki po motivni, narativni, kot tudi likovni plati ustvarja vzhodnokrščansko vzdušje prostora. S tem razstava po ustvarjalni plati suvereno osvetli Košarkoskega kot ikonopisca. Avtor preko ikon in njihovih večstoletnih nespremenjenih likovnih form vzpostavlja svojo kulturno identiteto ter tako tvori most med sodobnostjo in izročilom. Košarkoski se z ikonami vrača k svojim koreninam. Preko ponavljanja, kopiranja svojih predhodnikov tako v tehniki (jajčna tempera, lesen nosilec) kot v ustaljenih kompozicijskih normah, se avtor kali v natančnosti, potrpežljivosti, skratka meditativnosti. Vse to predstavlja esenco »bizantinskega« slikarstva. S tem nadaljuje pot ikonopisja, ki jo je začel pri akademskem slikarju **Gocetu Kaladžijskem** in **mag. Silvi Božinovi**. Osrednji prostor zaključujejo dela, načrtno ustvarjena s pridihom patine in nosijo pečat razkrajajočega se časa. Ta dela nakazujejo nov likovni izraz ikonopisja, ki se sklenjeno zaključuje s podobo sv. Jožefa.«

Kajetan Čop kot vodja organizacijskega odbora ob 100. obletnici rojstva Karla Destovnika pa je besede avtorju združil s praznovanjem in v katalog na koncu zapisal:

»Moram priznati, da sem počaščen in ponosen, da lahko letos izdamo že drugi katalog likovnih del. Ta »draben list«, ki bo krasil drevo Kajuhevega leta, je za Šoštanj zelo pomemben. Saj je posvečen Alimpiju Košarkoskemu, ki je ponosen Šoštanjec in eden najmočnejših ikonopiscev pri nas. Njegovo ustvarjalno in družbeno življenje nosi v sebi duh Kajuhevega leta. To nam je skozi vsa leta s svojimi dejanji Alimpije že ničkolikokrat pokazal in dokazal. Zato smo z veseljem uvrstili v program Kajuhevega leta retrospektivno razstavo in izdajo kataloga del Alimpija Košarkoskega.«

Seveda pa so ob vsem tem najvažnejša avtorjeva likovna dela, v katerih se odraža duh naroda in tudi njegov napredek v teh letih ustvarjanja, raziskovanja in likovnega izražanja.

Foto Nace Serdinšek

Foto Nace Serdinšek

Foto Janja Košuta

Foto Nace Serdinšek

Pot Katalog likovnih del

Ob razstavi POT Alimpija Košarkoskega je bil izdan tudi manjši katalog, v katerem so zajeta vsa avtorjeva dela, ki so razstavljeni v Mestni galeriji Šoštanj v mesecu septembru 2022. V njem je zajetih 58 del,

MILOJKA B. KOMPREJ

ki so bila na ogled v času od 7. septembra do 5. oktobra. Razstava je bila razdeljena na dva oziroma tri sklope. Prvi sklop ima različna izhodišča, od realizma do panjskih končnic. V drugem delu razstave se avtor vrača k svojim koreninam in ikonopisju. Ta del se zaključuje z deli, ki so načrtno ustvarjena s pridihom patine in nosijo pečat razkrajajočega časa.

Dela so zajeta deloma slikovno, deloma opisno. V katalogu so zapisi Kajetana Čopa, Matija Plevnika in Milojke B. Komprej, za dokumentarni del je poskrbljeno s programom, ki je bil na odprtju. Katalog je oblikoval Timedesign, ki ga je tudi natisnil, izšel pa je v nakladi 100 kom, ki jih je prejel avtor kot darilo organizatorja Zavoda za kulturo Šoštanj.

ABONMA

LEPI KAMEN - SEZONA 11 2022/2023

PROGRAM:

Torek, 18. oktober 2022: **LJUBEZENEN, STRAST IN GRDI PULOVERJI**
 Sreda, 16. november 2022: **NAJ ŽIVI KARANTANIJA**
 Sreda, 21. december 2022: **DENAR NEBA**
 Sreda, 18. januar 2023: **ČAJ ZA DVE**
 Sreda, 15. februar 2023: **TADEJ TOŠ**
 Sreda, 15. marec 2023: **POGLEJ ME**

Zavod za kulturo Šoštanj
Trg svobode 12
3325 Šoštanj

VPIS V ABONMA OD 26. 9. DO 16. 10. 2022,
Mestna galerija Šoštanj, Glavni trg 7, Šoštanj,
od ponedeljka do petka od 16.00 do 18.00
in v soboto od 10.00 do 12.00.

Informacije:

☎ 03 898 43 34
vabila.zks@gmail.com
✉ milojka.komprej@sostanj.si
zksostanj@gmail.com

Sreda, 21. december, ob 19.00

komedija

Ray Cooney

DENAR Z NEBA

KD Gorenje - gledališka skupina

Príredba in režija: **Franc Fužir**

Igrajo: **Franc Fužir, Ana Boršnak, Pavel Fužir, Katica Ramšak, Drago Tamše, Vojko Trebižan, Damijan Rožič, Miran Dobravc.**

Avtor je dogajanje postavil v predmestje Londona. Ker bi se ta komična situacija lahko zgodila kjerkoli, smo jo namenoma prenesli v našo prestolnico, točneje v Murgle. Primerno temu smo poslovenili tudi imena glavnih junakov. Kakršnakoli primerjava z resničnimi osebami je zgolj plod vaše bujne domišljije. Vse kar je resnično, je kovček z denarjem, ki se po spletu okoliščin znajde v rokah skromnega uradnika Jožkota. In njegovo stanovanje kmalu postane prava promenada različnih »uzmovičev«, ki se lepijo na njegov denar.

Večer poln neobremenjenega smeha.

Torek, 18. oktober, ob 19.00

komedija

Ken Ludwig

LJUBEZEN, STRAST IN GRDI PULOVERJI

Šentjakobsko gledališče Ljubljana

Režiser: **Jaša Jamnik**

Igrajo: **Domen Blatnik, Maša Medved, Gašper Pavc, Anja Glušič, Samo Ravnikar, Laura Ivančič, Mezopotamsky, Glas napovedovalca: Srečko Kermavner.**

V manjšem rekreativnem golf klubu se zagreto pripravljajo na vsakoletno tekmo. Stvari se zapletejo, ko najboljši igralec domačih prestopi v klub nasprotnikov. Stare zamere se na novo razplamtijo in predsednika klubov skleneta stavo z izjemnim vložkom. A kdo bo vskočil namesto prebeglega člana? Ko se že zdi, da je dvoboj izgubljen, sledi preobrat. In ko se že zdi, da je tekma dobljena, sledi nov preobrat ...

Predstava nagrajena, kot najboljša na festivalu Pekre 2022, Gašper Pavc pa razglašen za komedijanta festivala.

Sreda, 15. februar, ob 19.00

Stand up

TADEJ TOŠ

Zakaj stand up?

Tadej Toš pravi: V stand up me je potegnila beseda up, V tem tujem izrazu se mi je zdela domača in privlačna. Up je stanje duha, ko se vidi možnost za rešitev, ko se zaželeno kaže mogoče in dosegljivo. Upati si upati, nikakor obupavati in obupati.

Moliere je rekel, da je življenje tragedija za tiste, ki čutijo in komedija za tiste, ki mislijo.

Pridite, upajmo skupaj, v prostem slogu.

Samo eden je Toš!

Cena abonmaja je **55 evrov**, s 5 evri popusta za upokojence, dijake in člane društev v Občini Šoštanj.

Sreda, 18. januar, ob 19.00

komedija

Tone Partljič

ČAJ ZA DVE

Gledališka skupina Zarja Trnovlje

Režija: **Damijan Trbovc**

Igrajo: **Cvetka Videc, Anita Kepe, Živko Beškovič, Urška Majcen, Amaris Djordjevič, Niko Korenjak, Luka Žerjav, Kristjan Anej Kramar, Helena Čater, Srečko Centrih, Nada Jelen.**

Čaj za eno. Vsak dan. Ob petih popoldan. Ta mali privilegij največje dame v zavodu za ostarele. Velike umetnice, upokojene dramske igralk. Zavod za ostarele. Zadnja postaja življenja. A tudi ta postaja ima nove potnike. Takšne, ki lahko vplivajo na to, da zadnja postaja življenja rodi novo upanje. Rodi novo življenje... Simpatična komedija o novem upanju, ki se lahko rodi iz brezupa. In "Čaj zame" lahko postane "Čaj za naju".

Večno aktualna in iskrena komedija.

Sreda, 16. november, ob 19.00

Crazy komedija

Avtorski scenarij Alice Čop

NAJ ŽIVI KARANTANIJA

Dramska skupina Vojnik

Režija in scenografija: **Kajetan Čop**

Igrajo: **Isidor Binz, Barbara Suholežnik, Uroš Krivec, Tina Krivec, Ema Špingler, Andy Smuk, Albina Ločnikar, Darija Škobarne, Aleš Kitek.**

Naj živi Karantanija! nas popelje v dalnje leto 751, v vasico pod Krnskimi gradom. Karantanci nestrno pričakujejo prihod novega kneza Hotimirja, da ga ob Knežjem kamnu svečano ustoličijo. A stvari ne gredo ravno po načrtu... Ne samo, da se jih novi knez odloči pokristjaniti, povrh jih še napadejo Avari! A nič za to. Kot boste videli, imajo Karantanci na razpolago prvo oklepno vozilo in prvo biološko orožje. Ste pripravljeni na skok v zgodovino? Tri - štiri - zdaj!

Zgodovina na nov nor način in kot nalašč da razvedri november.

Sreda, 15. marec ob 19.00

Romantična komedija

William Missouri Downs

POGLEJ ME

SLG Celje

Režija: **Luka Marcen**

Igrajo: **Žan Brelih Hatunič, Lucija Harum, Aljoša Koltak in Lovro Zafre** Phil je prijazen mladenič, ki je diplomiral iz filozofije, dela pa kot pomočnik računovodja Normana v nekem podjetju. Nesmrtno je zaljubljen v šefovo tajnico Sophio, ki je prav tako diplomirala iz filozofije. Sanjari o njuni skupni prihodnosti in srečnem življenju. Njegova zagledanost je v zabavo celotnemu podjetju. Sophia o tem seveda ne ve ničesar. Poročiti se namerava s šefom. Toda to Phila ne ustavi. Hoče dokazati, da je lahko tudi on dobra izbira za lepo Sophio, da si lahko pridobi njeno pozornost, naklonjenost in ljubezen. A tu nastopi zagata...

Zabavna komedija polna preobratov, nenadnih naključij in absurdnih nesporazumov.

Abonenti pretekle sezone imate rezerviran sedež do 3. oktobra 2022. Organizator si pridružuje pravico do spremembe programa.

Intervju

Adi smolar: majhne stvari, ki jih jemljemo za samoumevne, so zelo dragocene

Bil je prvi šolski dan in pol ure prej so mi povedali, da ga bom intervjuvala. Moška z bujno frizuro, dolgimi nohti na desni roki, ki ga povsod spremljata kitara in prešeren nasmeh. To je Adi Smolar.

SPOROČILA ADIJEVIH PESMI SO ZELO DO-DELANA

Sedela sva na klopi pred šolsko telovadnico, kjer je imel Adi najprej koncert za učence Osnovne šole Polzela. Zapel je veliko znanih pesmi, kot so Pesem o rolici papirja, Bog ne daj, da bi crknu televizor in Jaz ne grem v šolo. »Do zdaj sem izdal 15 plošč s skupno okoli 170

pesmi. Kdor pozna moj opus, moje skladbe, ve, da obsegajo širok razpon tematik. Med njimi so tako družbenokritične pesmi, šaljive pesmi, domisljice ... V njih obravnavam raznorazne probleme.«

In kako njegove pesmi vplivajo na ljudi?

»Pesmi napišem na tak način, da dajo ljudem podporo v težkih trenutkih, pa tudi kakšne nasvete, kako se obnašati, ko so v stiski. Menim, da se to skozi pesmi da lažje povedati, kakor s pridiganjem in govorjenjem. V pesmih izpostavim sebe kot človeka, ki ima probleme, pojem o tem, kako se s tem soočam. S tem dam spodbudo in primero tudi drugim ljudem, kako naj se soočijo npr. z osamljenostjo, žalostjo, kako naj se vedejo, ko gre za odnose v družbi. Dve izmed takšnih pesmi sta Neprilagojen in Če te ena noče, te druga hoče.«

Adijeve pesmi so znane po tem, da se v njih loteva raznoraznih zaskrbljujočih stvari, s katerimi se danes sreča vsak, zato se lahko vsak v kakšni izmed njegovih pesmi (če ne kar v vseh) najde.

»Izbral sem že veliko tem in ljudje me hvalijo predvsem zato, ker so moje pesmi jasne, sporočila so zelo dodelana in poslušalcu ostanejo

NUŠA BOHAK

v spominu. V nekaterih pesmih sporočilo prihranim za konec. V eni izmed njih pojem: 'Sreče ne prinese denar, le radi se imejte'.« Adi dodaja: »V večji meri lahko mi sami krojimo svoje razpoloženje, želje, hotenja, in mislim, da v mnogih pesmih to povem zelo jasno.«

Kako pa je Adiju v vseh 170 pesmih uspelo najti novo temo za besedilo?

»Zdaj imam že težave, o čem bi pravzaprav še pisal, ker sem večino že povedal in se nekaterih tem lotil tudi že dvakrat. Res pa je, da se o vsaki stvari da napisati res veliko pesmi, vsako malo drugače. Idej imam pravzaprav še zelo veliko, se pa, kot sem rekel, trudim izogibati ponavljanju.«

»Če o nečem poješ, če o nečem govoriš ljudem, a v resnici nisi takšen in se samo sprenevedaš, to ne bo delovalo. Jaz iskreno pojem to, kar živim, kar čutim in takšen, kot sem na odru, sem tudi doma. Ljudje to začutijo in mislim, da so me že pogruntali (na sceni sem že 41 let), če bi se kdaj sprenevedal. Mislim, da so ljudje tudi že razbrali, da je to, kar pojem, tudi res.«

Foto Klara Jug

Glasbenik ima za sabo že dolgoletno kariero. Na sceni je že kar 41 let.

»Zadnja plošča je, kar se besedil tiče, dokaj resna, saj govori o minevanju. Misel na minljivost nas ne sme plašiti, ampak nas mora spodbujati k temu, da čim bolj intenzivno in smiselno živimo. Na tej plošči sem pravzaprav vse povedal, saj sem se osredotočil na globalno spreminjanje stanja duha.« Adi dodaja: »V prihodnosti bi rad napisal pesmi, ki so, kar se tem tiče, bolj lahkotne, vsakdanje in ne govorijo o minevanju in smrti. Bolj se bom osredotočil na naš vsakdanjik in ne toliko na bivanje človeštva.«

In kaj Adi počne poleg nastopanja po Sloveniji?

»Izdal sem že 10 knjig, 2 sta trenutno še pri ilustratorji. Za otroke bi rad pisal še več. Svoja besedila lahko tako izdam tudi v knjižni obliki.«

ADIJEVIH KONCERTOV SE UDELEŽUJEJO VSE GENERACIJE

Ali so Adijeve pesmi primerne tudi za otroke? Se tudi oni navdušujejo nad njimi?

»Moja kantavtorska pot je namenjena odraslim, tudi besedila so precej težka za razumeti. Ko sem leta 2000 dobil sina, sem posnel ploščo za otroke, na kateri je 10 pesmi. Spoznal sem, da pesmi, ki so sicer namenjene odraslim, na svoj način razumejo tudi otroci. Pesem o rolici papirja recimo ni otroška pesem, (je v bistvu družbenokritična, strašljiva pesem, ki opozarja na lakoto na tem svetu, daje primerjavo in vsem nam daje poziv, naj bomo prijazni), a so jo otroci vzeli za svojo. Pesem Bog ne daj, da bi crknu televizor poudarja na odtujenosti, ki se zgodi, če preveč uporabljamo te virtualne stvari, ampak so tudi to (poleg drugih) otroci vzeli za svojo. Sicer pa otroke zelo spoštujem in jih ne jemljem za otroke, nevedne in neoglajene. Jaz jih jemljem kot male ljudi, ki so v marsičem dosti bolj ozaveščeni kot odrasli.«

Kako pa je z njimi na nastopih?

»Na nastopih z otroki delam kot z odraslo publiko – prav tako jim dajem življenjske nasvete in sem mnenja, da s tem ni nič narobe. Jaz pravim, da naj bo dobra misel v vsaki pesmi namenjena vsem generacijam, tako da ko imam koncerte v dvoranah, je prav zanimivo opazovati. Večina je res odraslih, pridejo tudi najstniki, njihove babice in tudi najmlajši so, in ni se še zgodilo, da bi opazil, da kdo od njih ne uživa. Vsak je po svoje lahko odnesel nekaj z mojega nastopa in mislim, da sem eden redkih, ki povezujem vse generacije, kar se mi zdi, da je prav. Generacije se med sabo ne smejo ločevati, drug drugemu moramo biti za vzpodbudo, zglede in odpiranje oči in src. Otroci lahko odraslim v marsičem zelo odprejo oči, ko nam pokažejo tisto pravo bistvo, ki ga odrasli, ki hitimo, velikokrat spregledamo. Starejši smo pa zato, da mlajšim generacijam dajemo nasvete. In tako sem nehote postal glasbenik, ki povezuje vse generacije.«

Foto Klara Jug

»Preprost nasvet za tiste, ki imate morda težave, ste žalostni, vas kaj bremeni: Če lahko kaj narediš, ukrepaj, če pa na to nimaš vpliva, se s tem ne obremenjuj in o tem čim manj razmišljaj in si reci: Tagadagada. To je beseda, ki je zelo uporabna za soočanje s težavami v življenju. In ne pozabi na nasmešek na obrazu, ta nikoli ni odveč.«

Adi Smolar je človek, poln modrosti. Pravi tudi, da so majhne stvari, ki jih jemljemo za samoumevne, zelo dragocene.

»V prihodnosti si želim naučiti življenja, predvsem prepoznavanja dragocenosti v malenkostih. Majhne stvari, ki jih jemljemo za samoumevne, so zelo dragocene. Prepoznajte te male stvari, zastoj so, razpršene so skozi vse

dni našega življenja in če si pozoren, jih najdeš. Če zgolj razmišljaš o tem, kaj si želiš, česa nimaš, jih ne opaziš. Tako da namesto da razmišljamo, kaj imajo drugi in česar mi nimamo, se raje osredotočimo na to, kar že imamo in se nam zdi samo po sebi umevno. Hrano imamo; velika množica trpi za pomanjkanjem hrane in pitne vode, Slovenci imamo vse, tudi čudovito naravo.«

Adi za zaključek doda:

»Vedno znova se je treba zavedati, da človek, ki zadovoljuje le svoje potrebe in misli samo nase, ne dela prav. Vedno moraš na obeh imeti še ostale ljudi, ne pozabiti na živali in naravo. Vsi skupaj smo del tega sveta, poskrbimo zase in hkrati za vse to, kar nas obdaja.«

Kulturni paberki

Umetnost Ane Anite Lekše nagovorila obiskovalce

V petek, 9. septembra, je pred domom krajanov v Skornem pri Šoštanju potekal literarni večer z Ano Anito Lekše.

Bogastvo njenih besed nas nagovori s toplino, srčnostjo, skrbjo za človeka in naravo. Kot pravi sama, je njen namen, da dospejo do svojega cilja – srca ljudi, kar ji je odlično uspelo. Kot pravi njena mentorica **Nevenka Hvalec**, je Anita »vrtnarica« besed. V nas njene besede zacvetijo, življenje dobi vonj in okus. Tako je po nekaj letih pisanja zbrala pogum in si v poznem jesenskem zorenju izpolnila željo, da je njeno ustvarjanje ugledalo luč. Leta 2020 je v samozaložbi izšla njena prva zbirka pesmi z naslovom BILO JE IN BO. Drugo je izdala leta 2021 in nosi naslov ZO-REN-JE, tretja, MOČ VOLJE, pa je izšla letos. Njen vir je globok in izjemno bogat, ne presahne.

Obiskovalci literarnega večera v Skornem pri Šoštanju so tako lahko prisluhnili domačinki Ani Aniti Lekše in njeni umetnosti, ki zagotovo nekaj pove, ima sporočilo, pusti sled in prostor za premislek o svetu in samem sebi – takšni umetnosti, s katero lahko čisto vsak obiskovalec razkriva svoj notranji svet in ga tako spodbudi k razmišljanju in spremembam samega sebe in s tem tudi obračanja sveta na bolje in lepše. Nenazadnje je smisel umetnosti ravno v tem – da nas nagovarja, spreminja na bolje in lepša svet zunaj in znotraj nas samih.

Foto Denis Trap

Foto Denis Trap

Ličkanje koruze in Prifarci

Pohvala avtorjem

Šoštanjski filmski večeri, ki jih prireja Muzej Usnjarstva na Slovenskem, enota Muzeja Velenje, v sodelovanju s Studiem Mozaik in ostalimi, so potekali v kulturnem domu Šoštanj 24. in 25. 8. 2022.

V dveh večerih je bilo predstavljenih dva-ndvajset filmov, različnih tem in avtorjev. Izbor filmov in scenarij prireditve so pripravili **Tomo Čonkaš** in sodelavci. Pod avtorje in producente so se zapisali: Tomo Čonkaš, **Jani Napotnik**, **Dušan Dobnik**, **Zalka Mikuž**, **Darko Vučina**, **Ivan Hans Avberšek**, **Boris Salobir**, **Milan Marič**, **Emil Štrbenk**, pod producente pa Lingua, Šoštanj, Studio Mozaik, Zavod Gea in EB Timers. Vsebine pa, kot rečeno, od energetike do ličkanja, od čebel do smučanja. Pa tudi mimo kovida ni šlo in k sreči je slab spomin popravila zimska pravljica ... Teško je vse zaobjeti, lahko pa rečem, da je bilo skoraj za vse »filmske borbončice«. Res kakšnih posebno zabavnih tem ni bilo, je pa bilo veliko nostalgije in tudi spomina, med katerega lahko uvrstimo filma o Zvonetu Čebulu in Kajuhu.

Prvi večer je zbrane nagovoril župan Občine Šoštanj **Darko Menih**, ki se je zahvalil vsem ustvarjalcem in organizatorjem ter poudaril dejstvo, da se je v Šoštanju vedno kaj dogajalo in se še vedno. Izpostavil je zanimivo

tematiko filmov in preplet preteklosti ter sedanjosti, ki jo izkazujejo predstavljene vsebine. Jani Napotnik, nepogrešljiv pri filmskih večerih in tudi sicer na različnih prireditvah, pa je pripravil avtorski pevski komad o Ani Desetnici, ki mu je bil podlaga prav film te priljubljene prireditve.

V drugem večeru so zbrane pozdravili pevci Mešanega pevskega zbora DU Šoštanj pod vodstvom Metke Atelšek Oman, seveda pa niso manjkale šoštanjske meščanke, ki so tudi preteklo sezone prispevale svoj izvorni

MILOJKA B. KOMPREJ

del. Škoda res, da niso bili izvedeni na prostem, gotovo bi se pred platnom pridružil še kak Šoštanjčan in užival v bogati domači produkciji.

Vsekakor vse čestitke avtorjem filmov, ki za opravljeno delo ne prejmejo nobenega honorarja, razen glasnega aplavza, in tudi vsem sodelujočim, med njimi Občini Šoštanj in Zavodu za kulturo Šoštanj, ki so pripomogli, da sta bila oba večera lepo realizirana.

Foto Milojka B. Komprij

Ob prazniku Občine Šoštanj, 30. septembru, želimo vsem občankam in občanom ponosno praznovanje in obilo kulturnega sobivanja.

Zavod za kulturo Šoštanj

KAJUH
100 LET

Nadangel – sveti Mihael

Slikarji v svojih umetniških upodobitvah svetega Mihaela predstavijo kot mladega, zalega vojščaka s perutmi. Na sebi ima oklep, v rokah pa drži meč in ga uperja proti Satanu, ki simbolizira zlo sveta.

Nadangel Mihael je omenjen že v Stari zavezi in je zaradi različnih prevodov tudi različno tolmačen. Mihael pomeni: kdor je kakor Bog ali podoben Bogu.

Papež Gelazij je leta 493 posvetil 29. september svetemu nadangelu Mihaelu in odslej je to Mihaelov godovni dan.

Nadangela – svetega Mihaela spoštujejo razna verstva: rimokatoliško, pravoslavno, muslimansko,

Nadangel Mihael v cerkvi Santa Maria della Concezione v Rimu

Foto splet

anglikansko, luteransko, judovsko. Jehove priče pa verujejo, da sta nadangel Mihael in Jezus Kristus ena in ista oseba.

Je predvsem zavetnik cerkve. Za zaščitnika ga imajo tudi različni redovi: častniki, vojaki itd. V Nemčiji so ga sprejeli za svojega narodnega zavetnika, v Italiji pa za zavetnika javne varnosti.

V slovenskem koledarju so zapisani štirje svetniki Mihael, eden teh pa je še nadangel Mihael. V preteklosti in tudi današnje dni se pogosto poraja ime Mihael. V Sloveniji imamo preko 3.700 imen Mihael. Obstajajo pa še številne različice moškega imena: Mihail, Mihajlo, Miha, Miho, Mihel, Mijo, Mišo ... Za ženske pa: Mihaela, Miša, Milojka ...

Svetemu Mihaelu je posvečeno mnogo cerkva po vsem svetu. Zelo prepoznavna je romarska cerkev San Michele v Monte Gargani v Franciji. Tudi v Sloveniji je 65 cerkva svetega Mihaela. Po njih je poimenovanih tudi več naselij z imenom Šmihel. Nam najbližja cerkev Svetega Mihaela je farna cerkev v Šoštanjju.

Na nekdanjo farno cerkev v Družmirju pri Šoštanjju me vežejo spomini že iz ranega otroštva, ko smo tam obiskovali bližnje pokopališče in cerkvene verske obrede v tej cerkvi. Na »lepo nedeljo«, po prazniku nadangela Mihaela, smo se udeležili procesije in v spremstvu župnika, še drugih duhovnikov in cerkvenih pevcev opravili bogoslužni obred pred kapelicami okoli cerkve, nato pa smo se napotili v mogočno in lepo okrašeno notranjost k nadaljnji verski slavnosti. Procesije se je udeleževalo veliko ljudi in cerkev je bila polna tudi v obdobju po osvoboditvi, čeprav v tem času obiski cerkvenih obredov niso bili več zaželeni.

Zgodovinski viri zatrjujejo, da je bila v Družmirju prva cerkva svetega Mihaela postavljena že pred letom 1250, nato pa so to sakralno poslopje v naslednjih stoletjih večkrat dograjevali. Zadnja prenova oltarjev je bila še leta 1958. Kmalu zatem pa je bilo znano, da cerkev v bližnji prihodnosti čaka propad. Stala je namreč na področju izkopavanja premoga, zato se je površina v nekaj letih pogreznila in področje je zalila voda. Leta 1973 so pričeli graditi novo, nadomestno cerkev v vznožju Skorna – zahodno od Šoštanjja. Na stenah cerkve v Družmirju so se pojavile razpoke in na priporočilo

JOŽE LEKŠE

Rudnika lignita Velenje so bile v nedeljo, 30. junija 1974, zadnje verske daritve zaključene z zahvalno pesmijo. Iz poslopja so nato reševali, kar je bilo mogoče, in cerkev je bila porušena 4. marca 1975. Tako kot škalska cerkev je bila tudi cerkev svetega Mihaela z delno okolico žrtvovana kot pomoč k razsvetlitvi Slovenije.

V nedograjeni cerkvi v Skornem so duhovniki redne mašne obrede pričeli opravljati že leta 1976, vendar je bila ta dokončana zgradba posvečena šele leta 1990.

Zunanji videz nove farne cerkve ob vznožju Skorna nam ponuja lep pogled na sodobno arhitekturo. Notranjost pa je sožitje baročnih vrednot v okvirju sodobnega ambienta. Za zgrajeno sodobno oblikovno in večnamensko uporabno izvedbo novega sakralnega objekta ima prispevek več strokovnjakov, mnogo faranov in takratni župnik – danes msgr. in naddekan g. Jože Pribožič. Da je šoštanjška župnijska cerkev vredna ogleda, potrjujejo tudi številni avtomobili s tujimi registrskimi oznakami ter avtobusi z izletniki in romarji.

V povojnem obdobju je bilo vrsto let pomanjkanje energije, zato sta bila Rudnik lignita in Elektrarna v Šoštanjju paradna konja razvoja takratnega gospodarstva. Žrtveno jagnje pa je bilo bivalno okolje v Šaleški dolini. Danes sta ta objekta zaradi varovanja okolja v fazi zapiranja, vendar se energetske potrebe spreminjajo. Upajmo, da bosta stroka in politika v teh razmerah našli pravo rešitev in tako nam ter našim potomcem omogočili solidno življenje v zdravem okolju.

Nadangel – sveti Mihael na strehi šoštanjške farne cerkve

Foto arhiv Damjana Kljajiča

Plesoča Muca Copatarica

Kdo ne pozna Muce Copatarice, simpatične zgodbičice Ele Peroci o otrocih, ki ne skrbijo za svoje copatke? In ostanejo zaradi tega nekega jutra bosih nog?

Prelepo pravljico mojega otroštva s simpatičnim naukom, da je treba skrbeti zase in za red okoli sebe, je pred kratkim na oder postavil Plesni teater Festivala Velenje. Dramaturgijo in režijo so zaupali **Nini Mavec Krenker**, ki je v predstavi tudi briljantno odplesala svojo vlogo po koreografiji **Lucije Boruta**. Pri izvedbi in tudi koreografiji sta poleg obeh omenjenih sodelovali še **Živa Centrih** in **Lara Zaverla**.

Plesno predstavo za otroke, ki smo si jo z navdušenjem ogledali tudi odrasli, preprosto morate

Foto Milojka B. Komprij

videti. To povem iz lastne izkušnje, saj sem uživala od prve do zadnje sekunde, tako v plesu kot v besedah pripovedovalke **Vanje Kretič**, predstavila je poudarjala še simpatična kostumografija Oje Flis, scenografija **Maje Lesjak Gavrilovske** in nenazadnje tudi lučke **Davorina Štorglja**.

MILOJKA B. KOMPRIJ

In ker so otroci najbolj kritična publika, naj povem, da so na koncu od navdušenja vstali iz stolov in glasno ploskali.

JOŽE LEKŠE

Kip dr. Janezu Kreku

Zadruga Šaleška dolina med

prvimi v Sloveniji

Kmetijska zadruga Šaleška dolina je vsakoletno srečanje zadrugnikov letos združila s posebno lepim dejanjem. Odkrili so namreč leseno skulpturo dr. Janezu Evangelistu Kreku (1865–1917), zaslužnemu za nastanek in razvoj zadrugištva na Slovenskem. Kip je delo ustvarjalca v lesu Jerneja Verbuča, ta ga je oblikoval z motorno žago in dletom. Idejo je dal Janez Šušteršič predsednik kmetijske zadruge Medvode, realiziral pa jo je direktor kmetijske zadruge ŠD Ivan Drev. Odprtje je bilo v Šmartnem ob Paki 28. avgusta, skulptura pa že stoji pred zgradbo uprave v Metlečah.

Zadrugniki so srečanje začeli s sveto mašo v tamkajšnji cerkvi, nadaljevali pa s krajšo slovesnostjo ter sproščenim druženjem z dobrotami, ki jih proizvaja zadruga. Med govorniki v uradnem delu je bil Janez Šušteršič, ki je obširneje spregovoril o dr. Kreku, o njegovi nelahki poti in pomoči kmetom v obliki združevanja in povezovanja. Zahvalil se je zadrugi in vodstvu za realizacijo ideje in postavitev lesene skulpture, ki jo je označil za časti vredno kulturno dejanje. Poudaril je, da je bil dr. Krek kot izobraženec zavestno prezrt in zgodovinsko predstavljen kot trivialna osebnost nekega časa. Dejansko pa je s svojimi idejami in dejanji pripomogel k preporodu zadrugnega sistema, ta je nato z gospodarsko in finančno močjo prispeval h gospodarski in tudi nacionalni osamosvojitvi Slovencev v 19. stoletju. Med drugim je dejal: »Ko boste

šli mimo tega spomenika, naj vas spomnim, da je pred več kot 100 leti pri nas živel človek, ki je dal ljudem vero in upanje. Upanje, da se vsak na videz brezizhoden položaj da rešiti s trdim delom, poštenjem, solidarnostjo in zvestobo.«

Tudi direktor zadruge Ivan Drev se je v svojem govoru najprej navezal na praznovanje 150-letnice zadrugištva in poudaril pomen članov in zadruge v okolju. »Kjer je dobra zadruga, so odlični kmetje in ker so naši člani odlični kmetje, je tudi zadruga dobra,« je povedal in razgrnil nekaj poslovnih načrtov za v bodoče. »Pred leti je bil naš cilj biti najboljša kmetijska zadruga v celjski regiji, sedaj si prizadevamo postati najboljši v regiji.« Eden izmed podatkov, ki jih je navedel, je prav fascinanten. Internetna prodaja mesa je lani v času epidemije zrasla kar za 735 % v primerjavi z letom prej. Kot vemo, razvijajo sistem sledljivosti ekološko proizvedenega govejega mesa od hleva do vilic in vrsto drugih naprednih postopkov. Pridelava jabolk in izdelkov iz njih je znana pod imenom Slodar, to ime je bilo že večkrat izpostavljeno kot nagrajeno. Med prioriteta je tudi razvoj kadra, dober in zadovoljen delavec, dela bolje in je temu primerno

Foto Milojka B. Komprij

CERKEV

Bogoslužna oznanila oktober 2022

NEDELJA, 2. OKTOBRA, SV. MAŠE NA 27. NEDELJO MED LETOM – ROŽNOVENSKO NEDELJO

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 19.00
Sv. Križ ob 10.30, **rožnovenski romarski shod**
Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 9. OKTOBRA, SV. MAŠE NA 28. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Šentvid ob 16.00

NEDELJA, 16. OKTOBRA, SV. MAŠE NA 29. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00, 8.30, 11.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 8.30 – srečanje bolnikov, invalidov in starostnikov
Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 23. OKTOBRA, SV. MAŠE NA 30. NEDELJO MED LETOM – MISIJONSKO NEDELJO

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30 ter ob 15.00 Vera in luč
Šoštanjška mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Ob misijonski nedelji so naši prispevki pri vseh sv. mašah namenjeni za misijone.

NEDELJA, 30. OKTOBRA, SV. MAŠE NA 31. NEDELJO MED LETOM – ŽEGNANJSKO NEDELJO

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjška mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Sv. Anton ob 10.30, **zahvalna nedelja**

TOREK, 1. NOVEMBRA, SV. MAŠE NA PRAZNIK VSEH SVETIH

Šoštanjška župnijska cerkev ob 8.30
Bele Vode ob 10.00 z molitvijo na pokopališču
Zavodnje ob 10.00 in 14.00 z molitvijo na pokopališču
Podkraj ob 14.00 z molitvijo na pokopališču
Šoštanjška mestna cerkev ob 18.00 – molitev rožnega venca

SREDA, 2. NOVEMBRA, SV. MAŠE NA PRAZNIK SPOMINA VSEH VERNIH RAJNIH

Šoštanjška župnijska cerkev ob 7.00
Šoštanjška mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 – z molitvijo na pokopališču
Zavodnje ob 10.00 – z molitvijo na pokopališču

Sv. maši v domu Zimzelen: 11. 10. in 25. 10. ob 19.00

Iz zgodovine

Družmirje – sprehod skozi izgubljeno krajino

Delitev prostora in ledinska imena v Družmirju O vasi Družmirje navadno povemo dve zgodbi: o njenem začetku in o njenem koncu; da je vas najbrž nastala kot slovanska naselbina pod vodstvom Družmirja / Tresimira, po katerem je dobila ime, ter da se je pogreznila in potopila v jezeru, nastalem zaradi premogovništva. Kaj pa se je dogajalo vmes? V šestih in pol stoletjih – med prvo omembo 1309 in uničenjem pred petdesetimi leti – je človek v oblikoval kompleksno kulturno krajino. Danes ni več nekdanje krajine z njenimi značilnimi mikrolokacijami, in vedno manj je ljudi, ki bi nam lahko posredovali mentalno podobo – spomin na stara podrobna poimenovanja delov prostora in povezave med njimi.

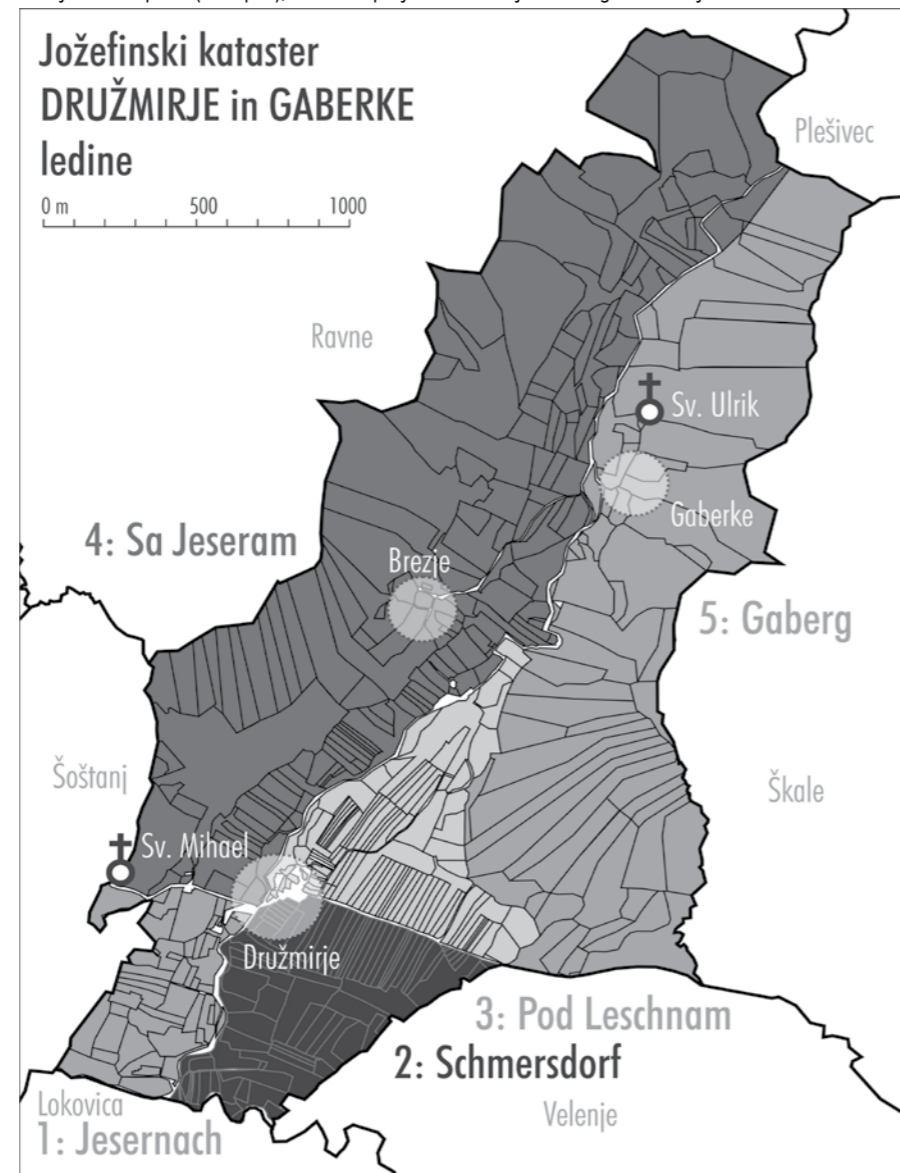
O nekdanjem prostoru nam pričajo topografske karte izpred 2. svetovne vojne in dva katastra, starejši jozefinski in mlajši franciscejski. Franciscejski je dobro poznan in ima nazorno karto. Jozefinski kataster pa doslej še ni bil izkoriščen kot zgodovinski vir, ki bi nam pripovedoval o Družmirju. To izhaja iz narave njegovih podatkov: jozefinski kataster za Družmirje ni lahko berljiv zemljevid, kot si 'kataster' stereotipno predstavljamo, ampak gre za 50 dvojnih strani dolgo podrobno tabelo (matriko) davčnega popisa, kjer je v nemški kurenti (rokopisni 'gotici') popisanih vseh 914 lastniških parcel na območju Družmirja in Gaberk, s podatki o lastnikih, velikosti, donosnosti in imenu. Za današnji čas, ki stavi na nazorne vizualne predstavitve, je to povsem neprebavljiv oblak podatkov. Šele ko jozefinski kataster preko podatkov o lastnikih oz. hišnih številkah 'pripnemo' na grafiko kasnejšega franciscejskega katastra, se nam odklene podoben vpogled v krajino, ki v sebi nosi podatke o večstoletnem razvoju prostora. Čeprav naj bi bil jozefinski kataster teoretično narejen med letoma 1789 in 1790, je dokument datiran s 1820.²

Območje Družmirja in Gaberk je bilo razdeljeno na pet enot (ledin, nemško Ried): 1. Jezernak, 2. Družmirje, 3. Pod Ležnjem, 4. Za Jezerom in 5. Gaberke.

Prva ledina – 'Jesernach' (Jezernak) se je začela pri mostu preko Velunje in se je spustila ob njej po desni strani do vrtov 'na Jeuschah' (na jelšah). Pašnik 'Pri potoku Velunja' v lasti Alojza Gabrijela Pauerja, lastnika velenjskega gospostva, je Velunja povsem zasula s kamenjem in naplavinami (v grafiki franciscejskega katastra se vidi, da je potok večkrat menjal strugo). Zahodno je bilo območje 'na Terschisch' (na tržišču) – bržčas star sejamski prostor. Bližnje območje 'Jelenovo' je bilo kasneje priključeno v k. o. Šoštanj, velik del je bil nerodovit in ga sploh niso merili, kot tudi ne jarka in poti od cerkve proti Lokovici. Še južneje (proti

Paki, ki jo kataster označi za potok) so bila območja, poimenovana 'na Locach' (na lokah), 'na Jeseru' (na jezeru) in 'na Skallach' (na skalah), ob Velunji pa 'na Lan'.

Druga ledina je poimenovana Schmersdorf, torej Družmirje. Obhod so začeli povsem na jugu, pri izlivu Velunje v Pako, s pašnikom v skupni lasti z logičnim imenom Gmajna (nemško gemeine = skupna vaška ali srenjska posest³). Sledi njiva 'Soteska' ob Paki, ki je očitno tu imela globoko strugo. Zraven so bile 'Schmelz und Rosthütten' = talilnice in pražilne lope Simona Obermüllerja ('ober Müller' pomeni 'zgornji mlinar'; moral je biti izobražen in uživati zaupanje soseske, saj je na koncu katastra naveden kot 'Gemein Vorstähler' = predstavnik skupnosti in se je ne le sam večje podpisal, medtem ko so se ostali odborniki le pokrižali ob svojih imenih, ampak je z izvežbano roko imenu pristavil tudi vinjetni okrasek). Talilnice in pražilne lope so stale na parceli v njegovi lasti, pa tudi na gmajni; od talilnic je šla pot v Družmirje. Sledita dve njivi 'na Lopate' (na lopati), nato sklop njiv 'na

Ledine, večje prostorske enote katastrske občine Družmirje

ROK POLES

Locach' (na lokah) – očitno vlažno območje – nekje tukaj je opis trške meje v urbarju 1575 omenjal 'zeleno jezerce'. Pašnik 'na Prode' – na produ ob Velunji, je bil nasut s kamenjem in naplavinami, sledi njiva 'na Repeze' (na repcu), sklop njiv 'Sterschenig' (Steršenik?), nad njimi je bilo območje 'sa Pollam' (za poljem), ker smo se že dvignili tik pod najrodovitnejše območje. Sledile so njive in travniki 'na Popalki' – morda spomin na pridobivanje obdelovalnih površin s požiganjem (paljenjem) – na grafiki vidimo v bližini osamljen otok gozda in iz opisa trške meje v župnijski kroniki vemo, da je tu stal velik hrast, ki je nadomeščal mejnik. Desno so bili: 'Podleschneg' (Podleznik = pod Ležnjem), krajše njive 'Mala rida' in območje 'Pod keršišam' (pod križiščem med cesto Družmirje–Velenje in potjo pod Ležnjem proti Brezju). Pod cesto Družmirje–Velenje je ležalo 'spodna Polle' – spodnje polje, deljeno v ozke proge. Segalo je vse do obhišnih vrtov (Hausgarten, travnik Vrt, njiva Na vrt[uj]), do pašnika Gorice in njive 'u Dragi' ob Velunji.

Tretja ledina – 'Pod Leschnam' (pod Ležnjem) – se začne ob vasi z njivami 'Pod Leschnam', sledi kompakten sklop trakasto deljenih njiv 'Gorni polle' (gornje polje), ki so se kot protiutež spodnjega polja nizale ob cesti Družmirje–Velenje. Ob križišču so njive 'Na Slauenze' (?) in 'Na Kerschische' (na križišču). Severno od Gornjega polja so bili pašniki in njive 'Pod Leschnam' (pod Ležnjem), ki so bili ponekod kamniti (Kamenzach – Kamenče), proti Velunji pa njive 'Nad Vesioi' (nad vasjo). Ločeno od vasi je tu stala skupna sušilnica za lan (gemeinschaftliche Brechlstube) – tako je bilo varneje zaradi možnosti požara. Severno od mlina na Velunji je bilo območje 'Nad mlinam', južno od njega pa je bila Tamšetova Dolga njiva. Območje ob Velunji je bilo vlažno ('Per Loci' – pri loki, 'U Locach' – v lokah), (nekoč) poraslo z jelšami (skupni pašnik 'Na Jeuschach' – na jelšah). Ob vasi so bili obhišni vrtovi.

Četrta ledina – Sa Jeseram = za jezerom – se začena ob mostu preko Velunje na travniku 'Na Dobrou' (na dobravi), blizu je travnik 'Na Loče' (na loki), sledi na njivi 'Na Polle' (na polju) in 'Na Kerschisch' (na križišču s cesto na Gorice). Njiva 'Pungert' je bila ob območju sadovnjaka ali na njem (nem. Baumgarten). Kataster omenja tukaj nekaj kajž brez posestev. Na cerkvenem območju so bili: 'cerkveno svobodno dvorišče za pokopavanje' (Kirchen Freyhof zur begräbnis), župnijska cerkev sv. Mihaela, kaplanija, župnijske gospodarske stavbe, župnišče in župnijska sušilnica za lan. Na polici nad Velunjo je bilo območje 'Polle' (polje, indikacijska mapa ima Kržiško polje) in 'Na Dellah' (na delih), ob potoku 'na Bresia' (na brezju) in 'Na Kaschenzah' (košenica?), višje proti Goricam je bilo obsežno območje 'Dobrava', bržčas izkrčeno iz hrastovega gozda (dob = vrsta hrasta), podobno 'Per Hrastouje' (pri hrastovju). Njive so bile prodnate ('u Prodech', 'Prodenze') ali vlažne ('Spodna Loca' – loka, 'na Locah', 'u Jeuschah' – jelše, 'u Terstu' – trstičje) ali v strminah ('u Hribu', 'u Bregu', 'pod Vercham'), ohranjen je spomin na sekanje gozda ('u Paseku' – v poseki). Pojavljajo se 'pasovniki' – ograjena območja, kjer se pase živina brez varstva. Je tudi nekaj vinogradov ('pod Nogradam'). Območje 'Za jezerom' obsega ves del zahodno od Velunje do severnega roba katastrske občine. Povedna je opomba pri parceli št. 659: 'vozna pot v Slovenj Gradec'. Gre za pot proti Forteneku.

Ime severnega dela – 'u Brodech'/Brodnik/Brode – naj bi označevalo bližino nekdanjega brodišča preko potoka. To je malo verjetno, ker ne prva vojaška karta ne kasnejši katastri na tem delu ne kažejo ceste, ki bi na tem delu v smeri vzhod–zahod prečkala dolino in Velunjo. Cesta je tu tekla samo skozi Velunjski graben = vzporedno/tik ob potoku in je Velunjo prečkala neprestano sem in tja v dolžini 4 km, zato ime Brodnik spet ne bi imelo smisla – preko Velunje se je nad Brodami brodilo kar naprej. Morda gre za popačen zapis s pomenom 'prodnik/prod' – malo bolj južno so površine 'u Prodech, na Prodenze'. Soteska Velunje se je tu odprla, vodni tok se je upočasnil, potok je odložil prod, ki ga je poprej valil s seboj. Mogoče.

Peta ledina – Gaberke – so vzhodno od Velunje in obsegajo še vse območje hriba Ležen – ime je zapi-

sano Leschen, torej Lešen (po leski/leščevju?). Njive so v ozkem pasu ob potoku ('per Vodi', 'pr Vodi', 'sa Vodo' = ob vodi, 'nad Potoko', 'u Grabnam' – v jarku). Severno od cerkve stanuje nekaj kajžarjev brez posesti.

Na Velunji so trije mlini za žito (h. št. 17 – Seitz, 8 – Spittau, 9 – Tamsche, torej Zajc, Špital in Tamše) ter žaga za deske. Nekaj površin na severnem delu območja je bilo opuščenih ('na/u Puschi' – pušča).

Povzemimo: iz ledinskih imen razberemo, da so bile ključne kmetijske obdelovalne površine Zgornje in Spodnje polje ob cesti Družmirje–Velenje, polje Nad vasjo ter Polje pod Goricami. Slabše njive so bile bodisi mokrotne (Na/v/pri loki/lokah, Na jezeru), kamnite (Kamenče, Na skalah, Na prodih), v globačah (Soteska, Draga, Graben) ali strminah. Nekmetijski dejavnosti sta bili povezani z mlino na severu in talilnicami na jugu.

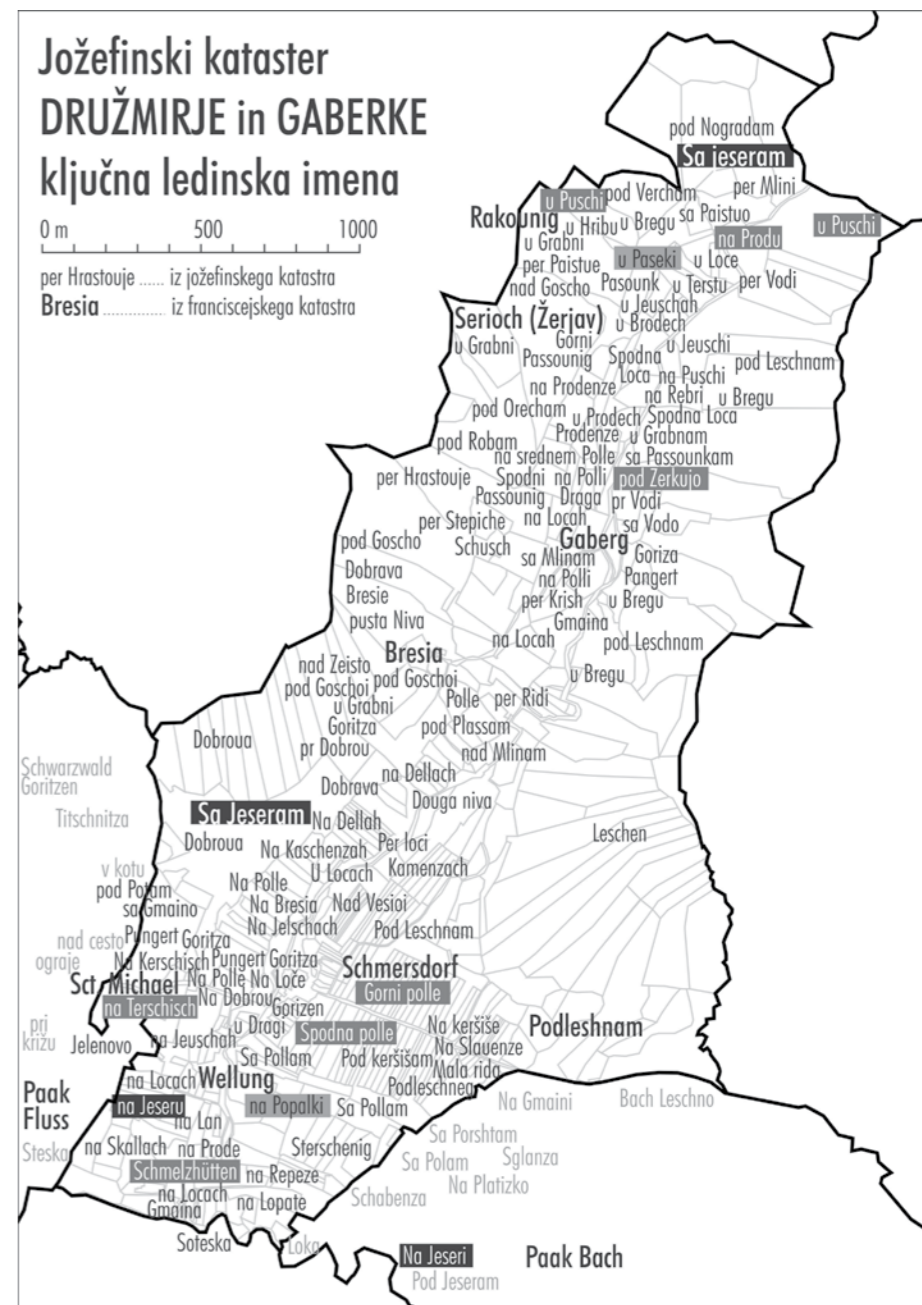
Ledinska imena ohranjajo spomin na pridobivanje njiv s požiganjem (Na popalki) in sekanjem gozda (Poseka) ter kažejo na nekdanjo vegetacijo

(Dobrava/Dobrova – hrasti, Na jelšah, Gaberke, Brezje, Pod orehom; na vegetacijo kažejo tudi domača imena: 3 x Slivnik, Virbnik = vrba, Srebotnik = srobot, Brezovšek = breze, Vresnik = vresje). Orientacijo omogočajo prepoznavne ključne točke prostora: križišča (Na/pod križiščem), brodišče preko potoka (Brodnik), križ (Pri križu), mlin (Za/pri/nad mlinom), vas (Nad vasjo), cerkev (Pod cerkvijo) ali deli domačije (hiša, marof, sušilnica). Dodajmo še domača imena (iz župnijske kronike⁴), ki bržčas kažejo na poklicno dejavnost: Kovaček, Kovač, Žagmešter = žagarski mojster, Šmelcer = talilec, Mojškra = šivilja, Mašeter = mešetar.

¹Snoj, Marko: Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen. Ljubljana: Modrijan in Založba ZRC, 2009, str. 128.

²SI_AS 1110, Jozefinski kataster za Štajersko, Okrajna gosposka Šoštanj: Družmirje: Gundertragung–Matrikel der Steuer–Gemeinde Schmersdorf, Šoštanj, 14. 6. 1820.

³Snoj, Etimološki, str. 141.

Ledinska imena v Družmirju po jozefinskem katastru

In memoriam

Jožetu Borovšku v slovo (1944–2022)

Člani PGD Gaberke smo ob žalostni novici o nenadni smrti našega Jožeta globoko pretrešeni obstali. Nihče od nas ni mogel verjeti in dojeti, da se je tako nenadoma poslovil naš dolgoletni predsednik, od leta 2014 še častni predsednik, Jože Borovšek.

Pokojni Jože se je v naše društvo včlanil 5. januarja 1963. Mlad, poln energije in idej, je postal takoj zelo aktiven. Gasilstvo je postalo njegov način življenja. Druge stvari so morale počakati, saj je bilo vse, kar je povezano z gasilstvom, zanj na prvem mestu. Starejši gasilci so opazili njegovo delo in v njem in kmalu je postal podpredsednik, po dveh letih pa predsednik PGD Gaberke. Delo predsednika je opravljal 15 let, predsednika nadzornega odbora 13 let, nadzornega odbora Gasilske zveze Šaleške doline (GZŠD) 5 let, predsednika komisije za žene na GZŠD 4 leta. Ob vsem delu se je tudi vseskozi izobraževal, tako da je od čina gasilca, ki ga je pridobil leta 1963, v letu 2002 napredoval do višjega gasilskega častnika II. stopnje. Gasilstvo kot način življenja, aktivno delovanje v društvu in kraju ter nesebično pomoč sočloveku, je prenesel tudi na svojo družino. Otroci uspešno nadaljujejo njegovo poslanstvo v organih društva in gasilske zveze. Vsa ta večkrat tudi težka leta je znal povezati mlade in starejše člane. Na ta način je naše društvo sčasoma postalo najštevilčnejše v GZŠD. Vseskozi si je prizadeval za dobro opremljenost operative in za vzdrževanje objektov. Največji izziv mu je postala gradnja novega gasilskega doma. Veliko energije in ogromno prostega časa je žrtvoval, da smo ga dobili. Nanj je bil vedno ponosen in z njim mi vsi.

Tudi njegova zasluga je, da so Gaberke še danes poznane po uspešnih prireditvah. Vedno je bil njihov zagovornik in pridobivatelj finančnih sredstev za društvo na ta način. Vsa leta so bili zelo redki dnevi, ko Jože ni prestopil praga gasilskega doma in se prepričal, da je vse tako kot mora biti. Nikdar mu ni bilo nič težko – kar se je odločil, je tudi naredil. Mnogo let je bil vzoren skrbnik klubskega prostora, v katerem se srečujemo ob četrtkih.

Za vso nesebično in požrtvovalno delo je Jože prejel ogromno priznanj in odlikovanj. Naj omenim najpomembnejša: značka za 60 let dela, 8 društvenih priznanj, priznanje GZŠD I. stopnje, priznanje Gasilske zveze

Slovenije I. stopnje, odlikovanje za hrabrost, plaketa GZŠD, priznanje župana Občine Šoštanj.

Pred leti se mu je porodila ideja o ustanovitvi ekipe starejših članic in postal je njihov mentor. Z veliko vneme se je lotil sestave ekipe in pričel z vajami. Sledili so neverjetni uspehi na nivoju GZŠD, raznih meddruštvenih tekmovanjih, večkrat so bile tudi državne podprvakinja. Najbolj si je želel skupne zmage na tekmovanjih za pokal Gasilske zveze Slovenije. To zmago so z mislijo na Jožeta, a žal brez njega, le dva dni po njegovem slovesu tudi osvojile.

PGD GABERKE: BOGDAN LAMPRET

Pravijo, da nihče ni nenadomestljiv. Morda res, vendar praznino ob njegovem odhodu bo nemogoče zapolniti. Obljubljamo pa, da bomo vse svoje znanje in izkušnje, ki smo jih pridobili pod njegovim vodstvom, poskušali peljati po poti, ki jo je začrtal.

Spoštovani gasilski tovariš Jože, sporočamo ti, da smo v mislih s teboj in smo ti hvaležni za vso pomoč. Bil si človek, ki ga je bilo vredno poznati in spoštovati. Še enkrat hvala za vse, z gasilskim pozdravom: Na pomoč!

Razpis

Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj na podlagi 10. člena Pravilnika o nagradah za izjemne dosežke in uspehe študentov (Uradni list Občine Šoštanj št. 6/2015, 7/2015, 8/2015, 4/2016, 3/2020) (v nadaljevanju pravilnika) objavlja

JAVNI RAZPIS za dodelitev nagrad za izjemne dosežke in uspehe študentov

I. PREDMET RAZPISA

Predmet razpisa je dodelitev nagrad v letu 2022 za izjemne dosežke in uspehe študentov iz Občine Šoštanj na izobraževalnem, znanstvenem, umetniškem, športnem ali drugem strokovnem področju. Namen nagrajevanja študentov za izjemne dosežke in uspehe je povečevanje vloge znanja in strokovne uspešnosti kot družbene vrednote, priznanje najuspešnejšim posameznikom ter krepitev motivacije za nadaljnje uspešno šolanje.

II. UPRAVIČENCI

Splošni pogoji za pridobitev nagrade

Na podlagi 4. člena pravilnika je potrebno, da študenti izpolnjujejo naslednje splošne pogoje:

- so državljani Republike Slovenije;
- imajo stalno bivališče na območju občine Šoštanj;
- imajo status študenta in
- so prvič vpisani v 1. letnik ali v višji letnik programov višjega ali visokošolskega izobraževanja prve ali druge stopnje.

Posebni pogoji za pridobitev nagrade

Do nagrade so upravičeni študenti, ki izpolnjujejo navedene splošne pogoje ter so dosegli oziroma izpolnjujejo naslednje pogoje in merila:

- študenti, ki se vpisujejo v 1. letnik študija: dosežena visoka povprečna ocena dijaka v zaključnem letniku srednješolskega izobraževanja, naziv zlati maturant na splošni ali poklicni maturi, visoka uvrstitev na regijskem, državnem ali mednarodnem tekmovanju iz znanja ali umetnosti oziroma športnem tekmovanju (nagrada, priznanje), izjemni dosežek v znanju ali umetnosti (razstava, koncert, predstava, literarna knjiga, nastop z znanstveno razpravo, objava znanstvenega ali strokovnega članka);
- študenti, ki se vpisujejo v višji letnik študija: naziv zlati maturant na splošni ali poklicni maturi, visoka povprečna ocena opravljenih izpitov v preteklem študijskem letu, visoka uvrstitev na regijskem, državnem ali mednarodnem tekmovanju v znanosti, umetnosti ali športu (nagrada, priznanje), izjemni dosežek v znanosti ali umetnosti (nastop z znanstveno razpravo, objava znanstvenega ali strokovnega članka, razstava, koncert, predstava, literarna knjiga);
- vpetost v ostale aktivnosti družbenega življenja (prostovoljstvo ali dobrodelnost) (velja za študente 1. letnikov in višjih letnikov študija).

III. ŠTEVILO IN VIŠINA NAGRAD

Podeljenih bo največ šest (6) nagrad kandidatom z najvišjim številom doseženih točk, od tega študentom, vpisanim v 1. letnik študija, največ dve (2) nagradi oziroma ne več kot polovica (1/2) podeljenih nagrad.

Višina nagrade za študente 1. letnika znaša 100 % minimalne plače, za študente višjih letnikov pa 110 % minimalne plače v Republiki Sloveniji, ki je javno objavljena v mesecu pred tem javnim razpisom. Neto vrednost nagrade se izplača v enkratnem znesku.

IV. PRIJAVA NA RAZPIS IN ROK ZA ODDAJO VLOG

Vloga za dodelitev nagrade po tem javnem razpisu mora biti oddana na obrazcu, ki je na razpolago v elektronski ali fizični obliki. Vloga, ki ni podana na navedenem obrazcu, se šteje kot nepopolna. Vloga mora vsebovati vse zahtevane priloge oziroma dokazila, ki so navedena v navedenem obrazcu. Navedeni obrazec vloge je od dneva objave razpisa do izteka prijavnega roka dosegljiv na spletni strani Občine Šoštanj: www.sostanj.si. Navedeni obrazec vloge se lahko v istem času dobi tudi v prostorih občinske uprave Občine Šoštanj, naslov: Trg svobode 12, 3325 Šoštanj. Pridržujemo si pravico, da morebitne spremembe in dopolnitve razpisa objavimo kot popravek na spletni strani Občine Šoštanj, najkasneje 8 dni pred zaključkom razpisa.

K vlogi za dodelitev nagrade je treba priložiti :

1. dokazilo o vpisu v tekoče študijsko leto izobraževalnega programa (2022/2023);
2. dokazilo o učnem uspehu (študentje prvih letnikov) oziroma študijskem uspehu (študentje višjih letnikov) zadnjega zaključnega leta izobraževanja;
3. dokazila glede izjemnih dosežkov oz. uspehov: fotokopija maturitetnega spričevala, fotokopije oziroma fotografije priznanj ali nagrad s tekmovanj, programske liste koncertov ali predstav, druga dokazila glede izjemnih dosežkov in uspehov;
4. kakršnakoli drugačna dokazila o obstoju prijavljenega dosežka ali uspeha;
5. dokazilo o registrirani prostovoljski ali dobrodelni dejavnosti z natančno obrazložljivo dejavnosti vlagatelja.

Dokazilo o uspehu ali dosežku, ki je v izvorniku v tujem jeziku, je potrebno priložiti prevod dokazila v slovenski jezik.

Kot popolna bo obravnavana vloga, ki bo oddana v skladu z zahtevami iz te točke razpisa.

Občina Šoštanj lahko pridobi potrdilo o stalnem prebivališču in potrdilo o državljanstvu vlagatelja iz uradnih evidenc.

Za pridobitev nagrade po tem razpisu ni mogoče uveljaviti dosežka, ki za dijaka ali študenta pomeni obvezni del srednješolskega izobraževalnega oziroma študijskega programa.

Študentje lahko uveljavljajo dosežke in uspehe, dosežene v treh preteklih letih, šteto od leta 2022 in največ tri dosežke z umetniškega, znanstvenega, športnega ali drugega strokovnega področja.

Časovna omejitev ne velja za uspeh "zlati maturant" na splošni ali poklicni maturi.

Študentje lahko vsak svoj dosežek ali uspeh na razpisu uveljavijo le enkrat.

Rok za oddajo vlog je sobota, 29. oktober 2022. Šteje se, da je vloga pravočasna, v kolikor je zadnji dan roka oddana na pošti priporočeno na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj ali osebno oddana v sprejemno pisarno Občine Šoštanj do srede, 3. novembra 2022 do 16.00; to je podaljšan rok za osebno oddajo vlog na prvi delovni dan uprave Občine Šoštanj (Na podlagi smiselne uporabe določila 101. člena veljavnega Zakona o splošnem upravnem postopku.).

Ovojnica z vlogo naj bo opremljena s pripisom: »RAZPIS ZA NAGRADE ŠTUDENTOM«.

Prepozno vložene vloge, vloge, ki jih je vložila neupravičena oseba, in vloge, ki ne bodo v roku dopolnjene, se s sklepom zavrzajo. Vse dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom dobijo zainteresirani na tel. št.: 03 898 43 00.

V. IZBIRNI POSTOPEK

Postopek javnega razpisa vodi komisija, ki jo je 21. 9. 2022 imenoval župan Občine Šoštanj.

V primeru nepopolne vloge in vloge s pomanjkljivo dokumentacijo, komisija vlagatelja pozove, da vlogo v postavljenem roku dopolni. Predlog za dodelitev nagrade, za zavrnitev ali za zavrnitev vloge komisija poda na temelju določil Pravilnika o nagradah za izjemne dosežke in uspehe študentov (Uradni list Občine Šoštanj št. 6/2015, 7/2015, 8/2015, 4/2016, 3/2020). O izidu javnega razpisa bodo vlagatelji obveščeni z odločbo.

Kandidat, prijavitelj na javnem razpisu po pravilniku, je lahko prejemnik nagrade največ dvakrat kot redni študent višjega ali visokošolskega izobraževalnega programa prve ali druge stopnje.

Občina in nagrajenec medsebojno razmerja glede nagrade uredita s pogodbo.

MARJETKA BLATNIK

Mestna knjižnica Šoštanj – oktober 2022

KNJIŽNI SEJEM, PONEDELJEK, 3. 10., 10.00–18.00

Za vse ljubitelje starih knjig, sejem rabljenih knjig, prvi ponedeljek v mesecu.

Poleg podarjenih knjig prodajamo tudi knjige, ki so odslužile svojo nalogo v naši knjižnici, z namenom, da najdejo pot med ljudi in tako polepšajo dan strastnim bralcem in zbirateljem.

Simbolična cena knjige je 1 €.

RAZSTAVE, TOVARNA USNJA FRANZ WOSCHNAGG IN SINOV, OKTOBER 2022

Usnjarstvo je bilo nekoč ena izmed pomembnejših gospodarskih panog. Ob koncu 1. svetovne vojne je na Slovenskem delovalo 15 tovarn usnja. Največja in najsodobnejša med njimi je bila Woschnaggova tovarna usnja v Šoštanju, ki jo je ustanovil Josip Woschnagg leta 1788. Razstavo je pripravila Andreja Jurković.

KAJUHOVO LETO V VRTCU ŠOŠTANJ

Na otroškem oddelku bo na ogled razstava otroških likovnih del o pesniku Karlu Destovniku - Kajuhu, kot ga vidijo otroške oči. Razstavljali bodo otroci Vrtca Šoštanj, enote Biba.

Razstava bo na ogled do konca leta.

JESENSKA PRAVLJICA

Na otroškem oddelku bomo pripravili pravljice, ki govorijo o jeseni. Vse knjige si bodo otroci lahko izposodili.

ŠALEŠKI RAZGLEDI V ŽIVO, MATEJA MEDVED IN JANJA JEDLOVČNIK: PRVA SVETOVNA VOJNA SKOZI OČI AVSTRO-OGRSKEGA VOJAKA, ŠOŠTANJČANA HENRIKA MRAVLJAKA, TOREK, 11. 10., OB 18.30

Kustodinja iz velenjskega muzeja Mateja Medved in bibliotekarka iz celjske Osrednje knjižnice Janja Jedlovčnik bosta na predavanju osvetlili dogodke iz velike vojne na izviren in oseben način. Vojaška pot in doživljanje 1. svetovne vojne avstro-ogrškega vojaka in Šoštanjčana Henrika Mravljaka bosta oživiljena skozi razglednice, ki jih je pošiljal v Šoštanj z bojnega polja ženi Ivanki. Njegovo pisanje ženi je intimno pričevanje o vojni med letoma 1915 in 1918.

POTOPIŠ, DAMIR CAVNIK: JONSKI OTOKI, TOREK, 18. 10., OB 18.30

Jonski otoki ali Heptanez so skupina sedmih večjih otokov na jugozahodu Grčije, ki so drugačni od ostalih grških otokov, saj so se razvijali pod velikim vplivom Benetk in kasneje Italije. So nam najbližji grški otoki in so znani po turkizno modrem morju in najlepših plažah v Evropi, kjer se zlahka spočijeta človeška duša in telo. Jonske otoke v Sloveniji premalo poznamo, a je škoda, saj so Sloveniji najbližji grški otoki in predstavljajo domač in prijeten prehod v lepote Grčije, s prostranimi plažami, okusno kulinariko in prijaznostjo domačinov. Jonske otoke vam bo predstavil mag. Damir Cavnik, pravnik in poznavalec Grčije. Morda se boste tudi sami navdušili in se boste nekoč odpravili raziskovat to staro-davno deželo. Vljudno vabljeni.

BRALNI PAKET, PRIVOŠČITE SI ... ČAS ZA KNJIGO

Čas se ustavi v družbi dobre knjige, zato se pustite presenetiti in si postrezite s paketom treh romanov po izboru vaše knjižničarke ali knjižničarja. Verjame-mo, da vam bo ta način olajšal varno izposojanje knjig in vas zazibal v pisane jesenske dni.

PRIREDITVE ZA OTROKE IN MLADINO, ČETRTOVA PETA, ČETRTEK, 6. 10., OB 17.00

Ustvarjalnica za otroke in starše s Tjašo Rezman. Dogodek prireja Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje – Vila Rožle. Delavnica je primerna za otroke od 4. leta starosti dalje.

PRAVLJIČNA JOGA, ČETRTEK, 13. 10., OB 17.00

Ob poslušanju zgodbe bomo otroke popeljali v svet jogijskih položajev (asan). Postali bodo lahko hrabri junaki, pogumni levi, zviti krokodili, lahkotni vetrovi ali pa prikupni kraljeviči in princeske. Pravljična joga je namenjena otrokom, starejšim od treh let. Z vami bo Nina Časl.

PRAVLJIČNA MEDITACIJA ZA OTROKE Z JANJO IN MEDVEDKOM TAPKOM, ČETRTEK, 27. 10., OB 17.00

Sproščanje s pravljično meditacijo in tapkanje, pri katerem se bodo otroci »polnili« s pozitivno in ustvarjalno energijo. Otroci se zelo hitro odzovejo na tapkanje, kadar pri tapkanju uporabimo medvedka ali kako drugo igračko. Na ta način otroci prenesejo vse svoje težave na igračko in se lažje znebijo težav, ki jih imajo. Ura pravljic je namenjena otrokom, starejšim od treh let. Z vami bo Janja Rednjak.

SONČNI ŽAREK

Sončne žarke pripravlja Stanka Ledinek.